

Spennandi tímar fram undan!

Fatlaðir

Gerður A. Árnadóttir

formaður
Landsamtakanna
Proskahjálpar

Sigursteinn Mátsson

formaður Geðhjálp

Undanfarið hefur talsvert verið rætt um fyrirhugaðan flutning sértækra félagsþjónustu við fatlað fólk frá ríki til sveitarfélaga sem verður að veruleika um næstu áramót. Mikilvægt er að átta sig á um hvaða þjónustu er verið að ræða þegar fjallað er um málið. Fatlað fólk á rétt á allri almennri þjónustu ríkis og sveitarfélaga eins og aðrir landsmenn og stór hluti þessa hóps nýtur nú þegar þjónustu í því sveitarfélagi sem það býr í í formi félagsþjónustu, liðveislur og heimahjúkrunar. Ef þjónustubörf fatlaðs einstaklings er meiri en almennt gerist á viðkomandi rétt á þjónustu skv. lögum um

málefni fatlaðra. Það er eingöngu sú þjónusta sem verið er að flytja nú til sveitarfélaganna, þ.e. sértæk félagsþjónusta vegna mikillar þjónustubarfar sem nú er veitt af svæðisskrifstofum um málefni fatlaðra. Það er vert að geta þess að í úttekt Guðrúnar Hannesdóttur á lífskjörum öryrkja eru það eingöngu 11% öryrkja sem njóta þjónustu svæðisskrifstofanna. Þegar skoðuð er fötlun þjónustubega svæðisskrifstofa kemur á daginn að um 75% hópsins eru einstaklingar með þroskahömlun eða geðfötlun. Hagsmunasamtök fólks með þroskahömlun og geðfatlaðs fólks eru eindregnir stuðningsmenn þess að fatlað fólk sækir félagsþjónustu sína til sveitarfélags síns eins og aðrir íbúar. Þannig drögum við úr aðgreiningu fólks vegna fötlunar en leggjum drög að samfélagi fyrir alla. Slík samskipan í þjónustu er einnig í anda Madrídaryfirlýsingar fatlaðs fólks frá árinu 2002 og samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðra.

Nokkur sveitarfélög og landsvæði, s.s. Akureyri og Norðurland vestra, Vestmannaeyjar,

Pingeyjarsýslur og Hornafjörður, hafa um árábil sinn sértækri félagsþjónustu við fatlað fólk, fyrst sem tilraunaverkefni en síðan skv. þjónustusamningum. Reynslan hefur verið góð og alls staðar hafa menn verið sammála um að halda þjónustunni áfram hjá viðkomandi sveitarfélögum.

Markmið þeirrar breytingar sem á sér stað um áramót er að veita sértæka félagsþjónustu við fatlað fólk sem nærþjónustu í heimabyggð, bæta þjónustu og nýta betur fjármagn. Framkvæmd þjónustu og eftirlit með henni verða aðskilin með augljósum ávinningi fyrir þá sem þjónustunnar njóta. Þá felast spennandi tækifæri til þróunar í breytingunum og brýnt að menn horfi til framtíðar og verði óhræddir við að prófa nýjar leiðir. Benda má á að í samkomulagi ríkis og sveitarfélaganna er gert ráð fyrir þróun notendastýrðrar persónulegrar aðstoðar sem þjónustuformi og sett er fjármagn til þessa verkefnis sérstaklega. Fatlað fólk á Íslandi hefur barist fyrir því að slík þjónusta yrði almennari en verið hefur, hér er

Alls staðar hafa menn verið sammála um að halda þjónustunni áfram hjá viðkomandi sveitarfélögum.

verið að stuðla að því og er það vel. Um áramót verða engar breytingar á þjónustu sem nú er veitt, starfsfólk á þjónustustöðvum verður það sama og notendur ganga til sinnar þjónustu óbreyttrar. Þetta er öllum hagsmunaaðilum ljóst og óþarfi og óþyrft að ala á ótta og óvissu þegar um svo viðkvæma þjónustu er að ræða. Í framtíðinni munum við vonandi sjá jákvæða þróun í þjónustu við fatlað fólk, nýjar leiðir sem þróast í samstarfi notenda og sveitarfélaga.

Þegar þetta er skrifað er verið að leggja lokahönd á samkomulag ríkis og sveitarfélaga um verkefnið og lagafrumvarp verður lagt fram nú í byrjum nóvember. Gengið var frá fjárhagslegu samkomulagi í sumar. Samkomulagið felur í sér að fjármagn til þjónustunnar verður nánast óbreytt milli ára 2010 og 2011 og sá niðurskurður sem boðaður var í þessum málaflökki kemur ekki til framkvæmda. Fjármagnið varðveitist því í mála-

flokknum og nýttist fötluðu fólki, sem er afar mikilvægt í ljósi þess niðurskurðar sem öll velferðarþjónusta þarf að taka á sig um þessar mundir. Í framtíðinni mun fjármagn til þjónustunnar miðast við þjónustubarfar fólks í hverju sveitarfélagi og tryggt verður að fatlað fólk geti flust milli svæða án þess að þjónusta við það breytist.

Landsamtökin Þroskahjálpar og Geðhjálp eru hagsmunasamtök þess hóps fatlaðs fólks sem þessi breyting varðar mestu. Við erum þess fullviss að flutningur þjónustunnar til sveitarfélaganna sé mikilvægur liður í að bæta þjónustu við fatlað fólk og stuðli að samskipan og samfélagi þar sem margbreytileiki mannfólksins er mikilvægur. Við lítum á 1. janúar 2011 sem upphaf vegferðar þar sem notendur þjónustunnar, sveitarfélög landsins og ríkisvaldið vinna saman að bættum hag þessa hóps. Við höfum allar forsendur til að gera vel, gerum það saman.